

- 1.1 ಮುನ್ನುಡಿ
- 1.2 ಹಿನ್ನೆಲೆ
- 1.3 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪತ್ರಕ್ರಮ ನೆಲೆಗಟ್ಟು
- 1.4 ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳು
- 1.5 ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಯಾಮಗಳು
- 1.6 ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶ
- 1.7 ಶಿಕ್ಷಣದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ 1 : ಯಥಾವತ್ ಚಿತ್ರಣ

1.1 ಮುನ್ನುಡಿ

ಭಾರತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವಿಧತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲರ ಕ್ಷೇಮ ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. 1986ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡೊಂದಿನಿಂದ ಪತ್ರಕ್ರಮವನ್ನು ಪುನರ್ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಾಗಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಆಗಾಧತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆಗಾಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕುಳಿತು ನಮ್ಮನಮ್ಮಲ್ಲೇ 'ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಗತ್ಯವಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾವೇನು ನೀಡುತ್ತಿರುವೆವೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪುನರ್ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದೊಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನು ಸಾಧಿಸಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನಾವು ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10 ಲಕ್ಷ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದು 2025 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಸುಮಾರು 55 ಲಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ದೇಶವು ನಿಯಮಿಸಿದೆ. ಶೇಕಡ 82 ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಿ.ಮೀ. ಪರಿಧಿಗೊಂದರಂತೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿದ್ದು, ಶೇಕಡ 75 ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಿ.ಮೀ. ಪರಿಧಿಗೊಂದರಂತೆ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿದೆ. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಂತಿಮ ಹಂತದ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತವರಲ್ಲಿ ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಹೊರಬರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಹೀಗಿದ್ದರೂ ದೇಶದ ಶೇ.37ರಷ್ಟು ಜನ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಸುಮಾರು ಶೇ.53ರಷ್ಟು ಜನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಶಾಲೆ ತೊರೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು

ಶೆ.75ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಲೆಗಳು ಬಹುದುಸ್ವರದವಾಗಿವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳ ಅನೇಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಿವ್ಯ ಮೌನ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.(ಅ) ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಜಗ್ಗದಂತಹ ಜಡತ್ವವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ; (ಆ) ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಕಲಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬದುಕಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ; (ಇ) ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವ ಚಿಂತನೆ ಅವರನ್ನು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಒಳನೋಟದಿಂದ ವಿಮುಖರನ್ನಾಗಿಸಿವೆ; (ಈ) ಕಲಿಕೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಹೊಸ ಹೊಸ ಜ್ಞಾನಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ದೂರ ಸರಿದಿವೆ;(ಉ) ಮಗುವಿನ 'ವರ್ತಮಾನ'ವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ 'ಭವಿಷ್ಯ'ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಅರಿತು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂತಃಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಬೇರೆಯವರೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸುವಂತೆ ಹೇಳುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ. ಈಗ ಮನುಷ್ಯನ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಹೇಳುವಂತೆ, ಪರರನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಾವು ಅತೀವ ಆತ್ಮಸಂತೋಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ಶಾಲೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲೇರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗಿರುವ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಾವು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಐಹಿಕ ಯಶಸ್ಸು ಗಳಿಸುವ ಸಾಧನಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.ಈ ಚಿಂತನೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಇರವನ್ನು ಕೇವಲ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ತಿರಿಚುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಪರಸ್ಪರ ಕಲಿಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯುಳ್ಳ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಶಾಂತಿ, ಅನುಕಂಪ ಮತ್ತು ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಲೀ, ಶಾಲೆಗಳಾಗಲೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವೆನಿಸುವ ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಯ್ದು ಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಈ ಪುಸ್ತಕ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಅನುಭವಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ರಚನೆಯಂತೆ ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅದು ಉತ್ತರ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

(ಅ) ಶಾಲೆಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳೇನು?

(ಆ) ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಅನುಭವಜ್ಞಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ?

(ಇ) ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

(ಈ) ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳು ಈಡೇರುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ?

ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಒತ್ತಡದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲೆಂದೇ 2000ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ರಚಿಸಲಾದ ಸಮಿತಿಯೊಂದು 1990ರ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮೂಲವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿತ್ತು. 'ಹೊರೆಯಿತ ಕಲಿಕೆ' (ಲರ್ನಿಂಗ್ ವಿತೌಟ್ ಬರ್ಡನ್) ಎಂಬ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯು ಮಗುವನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಗ್ರಾಹಕನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ರೂಢಿಗತವಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಆಧಾರಿತ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಆನಂದದಾಯಕ ಅನುಭವವನ್ನಾಗಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿತು. ಮಕ್ಕಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಡದೆ,

ಅನುಭವದಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಮರೆತುದೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ಅತ್ಯುತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂದೂ ಈ ಸಮಿತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿತು. ಅನೇಕ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಿ ಸಂಯೋಗಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆಯೇ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗಾತ್ರವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸತ್ವಹೀನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಅವು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯಗಳೂ ಕಲಿಯುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ವಿಶ್ವಕೋಶದಂತಿರುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಲೇಖಕರು ಜ್ಞಾನ ದಿನೇ ದಿನೇ ಸ್ಪೋಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳೊಡನೆ ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆಸಲೆಂದೇ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ತುರುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಹೊರರಹಿತ ಕಲಿಕೆ' ವರದಿಯು ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತಲ್ಲದೆ ಅತೀವ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಅಕಾಲ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಬದಲಾವಣೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿತು. ಮಕ್ಕಳ ಸೃಜನಶೀಲ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವಂತೆ ಈ ವರದಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿ, ಶಾಲಾ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ರಮವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಉರುಹೊಡೆದು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೂ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿತು. ಕೇವಲ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಲಷ್ಟೇ ಮಾಡಿದ ಅಭ್ಯಾಸ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಬಾಲ್ಯದ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು 'ಹೊರರಹಿತ ಕಲಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾಪಿತವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ವಿಶದವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದೆ. ಕೇವಲ ಉಪದೇಶ ನೀಡುವ ಬಟಲು ಶಿಕ್ಷಕರು, ಆಡಳಿತಗಾರರು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರೆ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಪುಸ್ತಕವು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯಾಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ವಿನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಇದು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ರಮವನ್ನು ಪುನರ್ರೂಪಿಸುವ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುತ್ತಲೇ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬಯಸುವ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳತ್ತಲೂ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ಜಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆ ನೀಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಲೇ ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಲೀ, ಚುನಾಯಿತ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಲೀ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೂ ಸಹಾಯಕವಾಗಲೆಂದು ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ, ತತ್ಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

1.2 ಹಿನ್ನೋಟ

ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅನ್ಯಾಯ, ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆಗಳತ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಂದು ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗದ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಗೌರವಗಳ ಬಗ್ಗೆ 'ನಿಯಮಿತ ಶಾಲೆ' ಒತ್ತುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕನಸು ನನಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಇವುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪರಿಸರವನ್ನು ಮಗುವನ್ನು ಸಾಂಘಿಕ ಜೀವಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಗಾಂಧೀಜಿ

ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ದೇಶ ದೇಶಗಳ ನಡುವಣ ದ್ವೇಷ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವೈಷಮ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿ ನಡುವಣ ಸಂಘರ್ಷಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಇಂದಿನ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಪುನರ್ರೂಪಿಸಲು ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆ ಹಾಗೂ ಅಂತಃಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಇತರರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವ ಭಾರತದ ಕನಸನ್ನು ಅವರು ಕಂಡಿದ್ದರು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳತ್ತ ಪುನರವಲೋಕನ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗಗಳು-ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಆಯೋಗ (1952-53) ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಆಯೋಗ (1964-66) ಮಾಡಿದವು. ಬದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎರಡೂ ಆಯೋಗಗಳು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದವು.

1976ರ ವರೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ರಮವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ನೀತಿನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಹಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನಷ್ಟೇ ನೀಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ 1968ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಆಯೋಗದ ವರದಿ ಮತ್ತು 1975ರಲ್ಲಿ ಎನ್.ಸಿ.ಆರ್.ಇ.ಟಿ.ಯು ರೂಪಿಸಿದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಹೊರಬಂದುವು. 1976ರಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ 1986ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ದೇಶದೆಲ್ಲೆಡೆ ಏಕರೂಪದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ರಾ.ಶಿ.ನೀ.(1986)ಯು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ರಮದ ಅಂಗವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ಈ ನೀತಿಯನ್ವಯ ಎನ್.ಸಿ.ಆರ್.ಇ.ಟಿ. ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಲಾಯಿತಲ್ಲದೆ ಈ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಾಮರ್ಶೆ ನಡೆಸುವಂತೆಯೂ ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು.

ವ್ಯಾಸಂಗ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಎನ್.ಸಿ.ಆರ್.ಇ.ಟಿ. ಯು 1975ರ ಈಚೆಗೆ ತಾನು ಕೈಗೊಂಡ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ 1984ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ವಿಷಯದ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ದೇಶವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅನೇಕತ್ವವನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಈ ಕಾರ್ಯದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅನುಭವದ ಫಲವೇ ಮಂಡಳಿಯು ರೂಪಿಸಿದ 1988ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ನೆಲೆಗಟ್ಟು. ಆದರೆ ಈ ವರದಿಯು ಸೂಚಿಸಿದ ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ರಮಗಳು, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಹುಬೇಗ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೊರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಯೌವನದ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತಡ ಹೇರಿದವು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು 'ಪ್ರೊಯಲ್‌ಪಾಲ್' ರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಸಮಿತಿಯು 1993ರ 'ಲರ್ನಿಂಗ್ ವಿತೌಟ್ ಬರ್ಡನ್' ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸುಸಂಗತವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

1.3 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ನೆಲೆಗಟ್ಟು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಬಹುದಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವಂತೆ 1986ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕೇವಲ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದಷ್ಟೇ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಡೆಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಜೋತುಬೀಳುವಂತಾಯಿತು. ಸನ್ 2000ರಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರೂ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾರ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕ್ರಮದ ಉಪದ್ರವ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಾಮರ್ಶೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಧನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಋಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶ, ವಿಸ್ತೃತ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಸ್ವರೂಪ, ಮಾನವನ ವಿಕಾಸದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಅನೇಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಧನವೆಂಬಂತೆ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ತಪ್ಪು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ 1986ರ ರಾ.ಶಿ.ನೀ. ಮತ್ತು 1992ರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ(ಕ್ರಿಯೋ.)ಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿರೂಪಣೆಯಿದೆ. ಭಾರತದ ಭೌಗೋಳಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ, ಅದೇ ವೇಳೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಾಧನವಾಗುವಂತಹ ದೇಶವ್ಯಾಪಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರಾ.ಶಿ.ನೀ. ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿತು.

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ದಾಖಲಾತಿ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 14 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ರಾ.ಶಿ.ನೀ.-ಕ್ರಿಯೋ ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು (ಕ್ರಿಯೋ.ಪು. 77). ರಾ.ಶಿ.ನೀಯು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಈ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಸುಸಂಬಂಧಿತ, ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಈ ಮೂರೂ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಕ್ರಿಯೋ.ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ದಾಖಲೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಧುನೀಕರಣದ ಸಾಧನವೆಂದು ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿದವು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಪಠ್ಯಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣವುಳ್ಳ ಇನ್ನಿತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ಇವೇ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಪಠ್ಯವಿಷಯ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಪಠ್ಯಾಂಶಗಳು ವಿಷಯಾತೀತವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳ್ಳುವವು. ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ, ಸಮಾನತಾವಾದ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಜಾತ್ಯತೀತತೆ, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ತಡೆಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು, ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಜಾತ್ಯತೀತತೆಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಭಾರತವು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ದೇಶ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದು ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬವೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದೆ. ಈ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯದನ್ವಯ ವಿಶ್ವದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯುತ ಸಹಭಾಲ್ಯಯತ್ನ ಯುವ ಜನತೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇವಲ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆಯೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ಒದಗಬೇಕು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಮುಖ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾನತೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೇವಲ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪ್ರಸರಿಸುವ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ, 1986

1.4 ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳು

ಈ ಹಿಂದೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಉತ್ತಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳೆಡೆಗೆ ನಾವು ಗಮನಹರಿಸಿ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಈ ಪೈಕಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವೆಂದರೆ:

- * ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕು.
- * ಉರುಹೊಡೆದು ಕಲಿಯುವ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.
- * ಕಲಿಕೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಆಗುವಂತೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- * ಪರೀಕ್ಷಾಪದ್ಧತಿಗಳು ಸನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅವನ್ನು ತರಗತಿಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- * ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಸದ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗಳು ಹಾಗೂ ಆತಂಕದ ವಿಷಯಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದ್ದು ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕು. ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ, ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಆತ್ಮಗೌರವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಬಗೆಗೂ ಕಾಳಜಿ ಇವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮೊದಲು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೂಲ ಶಿಕ್ಷಣ (ರಾ.ಮೂ.ಶಿ)ಕ್ಕೆ ನಮಗಿರುವ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಬಿಂಬಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿವಿಧ ಭೌತಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಲಿತು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸುವಂತೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ವಿನ್ಯಾಸವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ, ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮತ ಇಲ್ಲವೆ ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಆಂಶಗಳಿಗೆ ನೀತಿನಿರ್ಧಾರಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗಂದು ಆಯ್ದು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳ ಮುಖಾಂತರವೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ರಾ.ಮೂ.ಶಿ. ಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ವಿವಿಧ ಪರಂಪರೆಗಳ ಸಂಪತ್ತು, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಕುಶಲತೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ವಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೆಂಬುದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಇಂದಿನ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲವು ಪಾರಂಪರಿಕ ಕಲೆಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಏಳುಬೀಳುಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ವಿನಾಶದ ಅಂಚನ್ನು ತಲುಪಿವೆ. ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸನ್ನಡತೆಯ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆ ಇರಬೇಕು. ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾದ ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಪನಾಶೀಲತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಲೇಬೇಕು.

ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಿರುವುದು ಈ ಎರಡೂ ಅಂಶಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಈ ಮಹತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಹೊರಿಸಿದೆ. ಶಾಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾಯತ್ತಗೊಳಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು, ಬದುಕು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದೊಡನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅನೇಕ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಣ ಪರಿಸರವನ್ನೂ ಬದುಕನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂದೇಹಗಳು ತರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರಿಂದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಸಮೃದ್ಧವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿಸಬಲ್ಲವು. ಇದರಿಂದ ಈಗ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ 'ಪರಿಚಿತದಿಂದ ಅಪರಿಚಿತದಡೆಗೆ', 'ಮೂರ್ತದಿಂದ ಅಮೂರ್ತದಡೆಗೆ' ಮತ್ತು 'ಸ್ಥಳೀಯದಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಅಂಶಗಳೆಡೆಗೆ' ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಉತ್ಪಾದಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು (ಅ) ತರಗತಿಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲು, (ಆ) ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಅನುಭವ ಸಮಾಜದ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಗೌರವವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು ಮತ್ತು (ಇ) ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅನುಭವ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯ. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಹೊಸ ಹೊಸ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳು ಅಪಾರ ಪರಿಸರ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಿತಿವಂತರು ಹಾಗೂ ಬಡವರ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿವೆ. ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ಪರಿಸರವನ್ನು ಮೋಷಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕಿದೆ. ಪರಿಸರದ ಈ ವಿಷಮಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಮಾನವನ ಬದುಕುಳಿಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇವು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅಗತ್ಯ ಯಥಾವತ್ ನೋಟವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲುದು. ಪರಿಸರವನ್ನು ಕುರಿತ ಆತಂಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು 1986ರ ರಾ. ಶಿ. ನೀ. ಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲೇ ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದೆ.

ಜೀವಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ 'ಸಮಾನ ನಡವಳಿಕೆ'ಯಡಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಸಮಾನ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಇವು ಸಾಲದಾಗಿದೆ. ಇಂದು ವೈವಿಧ್ಯ, ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಪರಿಣಾಮದ ಸಮಾನತೆ' ಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ನಾವು ವಾಸ್ತವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ದೇಶಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಸಾರ್ಥಕವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾದರೆ

ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅವರು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕರಂತಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಾಯಕವಾಗಬೇಕು.

ತನಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಒಗ್ಗುವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಬದುಕುವುದು ಮಾನವನ ಮೂಲ ಅವಶ್ಯಕತೆ. ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಜಾಳೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಸ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ ಸಾಧ್ಯ ಕೋಭೆಗೊಳಗಾದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಹಾಗೂ ಮನೋಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಒತ್ತಡಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅಸಹನೆ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈಗ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಾಣದ ಸ್ಥಳೀಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಮಟ್ಟದ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ತನ್ನ ನಿಷ್ಠೆಯ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ವಾತ್ರದಿಂದ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅಸಹನೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯತ್ತ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಉದಾತ್ತ ಸತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಂದ ದೂರ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶವೆಂಬುದು ನಿರ್ಮಿವಾದವಾದ ಅಂಶ. ಶಾಂತಿಯುತ ಬದುಕನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣವು ನೀಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಸಂಘರ್ಷದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಾಂತಿ ಎಂಬುದು ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಉಪಶಮನ ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯ ತುಂಬುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.

ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ನಾವು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಆಯೋಗ (1952) ವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ದೂರದರ್ಶಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು:

'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಅನೇಕ ಬೌದ್ಧಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ... ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ನಾಗರಿಕ ನಿಜವನ್ನು ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ, ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ನೈಜ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮತಾಂಧತೆ ಕುರಿತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕರೆಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಬೇಕು.... ಹಳೆಯದನ್ನು ಹಳೆಯದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೊಸದನ್ನು ಹೊಸದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಕವಾದ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಭಾವೋದ್ರೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ..'

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಕೇವಲ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಬದುಕುವ ಒಂದು ಬಗೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.

- * ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿಡುವುದು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ತಾರತಮ್ಯ ಸಹ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಬೇಕು.
- * ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಒದಗಿಸಬೇಕು.
- * ವೈಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಕೃತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ತನ್ನದೇ ಆದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಮಾನತೆ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

- * ಭಾರತ ಒಂದು ಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷ ಲೋಕತಾಂತ್ರಿಕ ಗಣರಾಜ್ಯ ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಗೌರವಿಸಲಾಗುವುದು, ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಗಣರಾಜ್ಯ ಯಾವ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವರು ಯಾವ ಧರ್ಮದವರೇ ಆಗಲೀ ಸಮಾನರೆಂದು ಕಾಣುವ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ.

ಭಾರತ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮಾಜ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಶ್ವಾಸ, ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಇದ್ದು ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧವಾಗುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೊಸ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಪುನರ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದ ಅನನ್ಯತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಚೈತನ್ಯ ಮತ್ತು ಅದೇ ಈ ದೇಶ ಇಷ್ಟು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಮಾನವನ ವಿಕಾಸದ ಹಾದಿಯ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಯುವ ಜನತೆಗೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನೂ ಬೆಳೆಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

1.5 ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಯಾಮ

ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಗುವಿಗೂ ತಲುಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಗುಣಮಟ್ಟವೆಂಬುದು ಲಭ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವು ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದಲ್ಲಿ- ಅಂದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಬೇಕು. ಸಮಾನತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪರಿಮಾಣ ಇವುಗಳನ್ನು ಜೇ.ಪಿ. ನಾಯಕ್ ರವರು 'ಕೈಗೆಟುಕದ ತ್ರಿಕೋನ' ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದರು. ಈ 'ಕೈಗೆಟುಕದ ತ್ರಿಕೋನ' ವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಈಗ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಯುನೆಸ್ಕೋದಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ವರದಿಯು ತಾಂತ್ರಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಗುಣಮಟ್ಟ ಕುರಿತ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂವಾದಿ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಗುವಿನ ಕಾರ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಾಧಿಸುವ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಂಕೇತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆಂಬುದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಆತ್ಮಗೌರವ ಮತ್ತು ಅರ್ಹತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಗೌರವಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸುತ್ತದೆ... ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಸರ್ವತೋಮುಖ... ಎಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಬಹುಆಯಾಮಗಳುಳ್ಳ ಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.. ಅಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ ಇರಲಾರ, ಮತ್ತು ಆತನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.... ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಣವು ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಇತರರೊಡನೆ ಸದೃಶತೆಯಿಂದ, ಸಹದಾಳಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಬದುಕಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಖಾಸಗೀ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ ಸರಕಾರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಣೆಗೊಂಡಿರುವ, ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕೊರತೆ ಹಾಗೂ ಅಸಮತೋಲನದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಅನೇಕ ಜಟಿಲ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಸಾಧನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ನಡೆನುಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವೇ ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಬಡವರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಭೌತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನೇ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಂಕೇತಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗದು: ಆದರೂ ಸರಕಾರ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕೊರತೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಉತ್ಸಾಹಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಲಭ್ಯತೆಯೂ ಸಹ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಒಂದು ಅವಶ್ಯಕ ಷರತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಾ. ಶಿ. ನೀ.ಯು, ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಚೆಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅಯೋಗ (1984)ವು ಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಿಂತ ಮೇಲಲ್ಲ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ತರಬೇತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬಳಸುವ ನೀತಿನಿಯಮಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸುವ ಅನುಭವಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಭಾವ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಊಹೆಗಳು ಶಾಲೆಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ರೂಪಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ ಆಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ವಾಡ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ರೂಪಿಸುವವರಿಗೂ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಇಂದು ಮಾನವ ಕುಲ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬೃಹತ್ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಡಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ ಒದಗಿಸುವ ಜ್ಞಾನದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಇಂದು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಳಿಸಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಇವೆರಡನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಧಾನ ವಸ್ತುವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಬಹುದು. ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪೌರತ್ವದ ತರಬೇತಿ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಅದನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ-ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುನರ್ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಹಬಾಳೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮೌಲ್ಯಗಳೆಡೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟ ಎಂಬುದು ಉತ್ತಮ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಅಯಾಮಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶಾಂತಿ, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕೇವಲ ಮೌಲ್ಯಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು.

1.6 ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶ

ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅದು ಭಾಗಿಯಾದ ಸಮಾಜದ ಅಂಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ಶ್ರೇಣಿಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧೀ ವಿಚಾರಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕಾಸ ಇವು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿದ್ದು ಇವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಈ ಆಂಶವು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೂಹಗಳು ಶಾಲಾ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಮುಗಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಂದ ಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ದಲಿತ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಅತಿ ದುರ್ಬಲರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಶ್ರೇಣೀಕೃತವಾಗಿದ್ದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬಡ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಜನಾಂಗಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿವಿಧ ಸ್ತರದ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧವಾದ ಅಸಮಾನ ಧೋರಣೆಗಳು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಒಂದು ವರ್ಗ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗದ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸುವ ಆತಂಕಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಎಲ್ಲರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ದುಬಾರಿಯಾದ 'ಪಬ್ಲಿಕ್'(ಖಾಸಗಿ) ಶಾಲೆಗಳ ಹಂತದಿಂದ ಹಿಡಿದು ತೋರಿಕೆಗಷ್ಟೇ 'ಉಚಿತ' ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದಲೇ ನಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಗರವಾಗಿರುವ, ಇದುವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದವರೇ ವಾಸಿಸುವವರ ಮಕ್ಕಳು ಓದುವ ಶಾಲೆಗಳವರೆಗೂ ವಿಭಿನ್ನ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಈಗ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಆಂಶವೆಂದರೆ ಸಮುದಾಯ ವಾಸಿಸುವ ಒಂದು ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಲೆ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಅಗತ್ಯದಿಂದ 'ಶಿಕ್ಷಕ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅನುಪಾತ' ವನ್ನು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಅನೇಕ ಬಹುಸ್ತರದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿರುವುದು. ಇವು ಅಗತ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಇಲ್ಲವೆ ಪಠ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿಂತನೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಪ್ರೇರಿತವಾದುದಲ್ಲ. ಈ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗಳು ಅನುದ್ದೇಶಿತವಾಗಿ ಹಕ್ಕು ಸಂಬಂಧೀ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತವೆ. 'ತಡೆಗೋಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದೇ' ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸುವುದಾದರೆ ನಾವು ಸಾ. ಮೂ.ಶಿ.ಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ರಾಜ್ಯದ ಇನ್ನಿತರೆ ವಿಭಾಗಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿಗೂ ಮಹತ್ವ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಬಂಧೀ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೂ ಮಹತ್ವದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿವೆ. ಒಂದೆಡೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ವಿರ್ಚುಮಾಡುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಯ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಧಿಕಾರೀ ವರ್ಗದ ಒತ್ತು ಇವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ತೆಗೆದು ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಗಳ ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು

ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು. ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು ಮತ್ತು ಪೋಷಕರ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಆತಂಕ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಹೇರುತ್ತವೆ. ಇದು ಆನಂದದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ದೂರ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ 73 ಮತ್ತು 74ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದುದು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಕಾನೂನು ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು. ಅದರ ಕಡು ಬಡತನ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಸಮಾವ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಾಲೆಗಳ ಕೊರತೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಪೋಷಕರಿಗಿರುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹುಸಿಗೊಳಿಸಿವೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯೊಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪಟ್ಟಣವಾಸಿ ಬಡವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬಡವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಸೆಗಳನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊರತಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಾಕಷ್ಟು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ. ಎರಡೂ ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕು. ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಯು ಈ ಪಂಥಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಳವಡಿಸಬಹುದೆಂಬ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನಹರಿಸಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಸ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳು ಅಡಕಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವುದು, ಕಲಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಕುರಿತಂತೆ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಡೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳಿವು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

1.7 ಶಿಕ್ಷಣದ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳು

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಆದರ್ಶ ಧೈಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಗೀಕೃತವಾದ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಗುರಿಗಳು ಸ್ಥೂಲರೂಪದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳಾಗಿ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಧೈಯಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು, ಸಮುದಾಯದ ಆತಂಕಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಉದಾರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾನವನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಮಕಾಲೀನ ಮತ್ತು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ನುಡಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಧೈಯಗಳು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ 'ಶೈಕ್ಷಣಿಕ' ವೆಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ತಂದುಕೊಡುತ್ತವೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗುರಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅವರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಾವು ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಭವಿಷ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಸುವ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡದಿರಲು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಅವನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತ ಆತಂಕಗಳಿಂದ ದೂರಮಾಡದೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಗುರಿ ಎಂಬುದು ಪೂರ್ವ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅಂತ್ಯ ಕೇವಲ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಾಗಿರುವವನ ವ್ಯರ್ಥ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲ; ಅದರ ಬದಲು ಅದು ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಗುರಿಯು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅದು ಮೂರು ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು: ಮೊದಲನೆಯದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ಗುರಿ ತಲುಪಲು ಯಾವ ಸಾಧನಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ ಮತ್ತು ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ

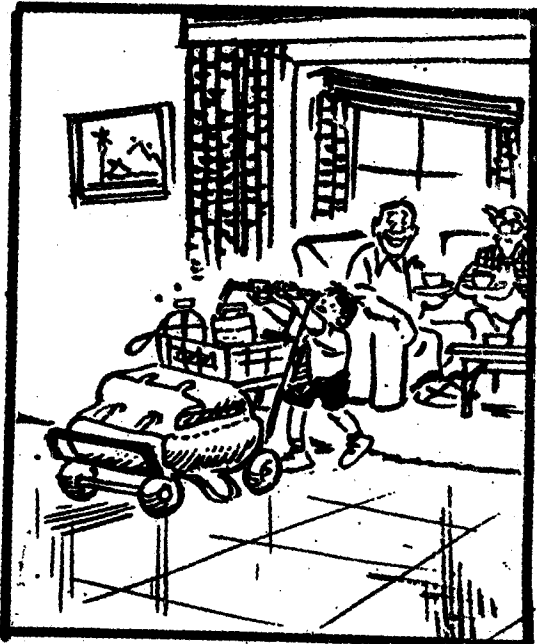
ಯಾವ ಅಡೆತಡೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮಕ್ಕಳು ಯಾವ ಯಾವ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನನ್ನು ಕಲಿಯಬಲ್ಲರು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಎರಡನೆಯದು, ಈ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲ ಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಸರಣಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯದು, ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಇದು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುವುದು ನಮ್ಮನ್ನು ಜಾಣತನದಿಂದ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆ, ತರಗತಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮೂಲತಃ ಶಿಕ್ಷಣ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಯುವ ತಾಣಗಳು. ಇವು ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತಮ ತಾಣಗಳಾಗಬೇಕು. ಕಲಿಯುವವರು, ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಧ್ಯೇಯಗಳು, ಜ್ಞಾನದ ಸ್ವರೂಪ, ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ತಾಣವಾಗಿ ಶಾಲೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಇವುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಜ್ಞಾನ ತರಗತಿಯ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

ನಾವು ಈ ಹಿಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳು ನಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಭೂಪಟವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು, ಸಮಾನತೆ, ನ್ಯಾಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಲ್ಲರ ಶ್ರೇಯೋಭಿಲಾಷೆ, ಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷತೆ, ಮಾನವ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು, ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧತೆ. ವಿವೇಚನೆ ಮತ್ತು ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಈ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವಗಳನ್ನೂ, ಈ ಕುರಿತ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರವಚನಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಗುಂಪಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಯೋಚಿಸಿ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಇತರರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು, ಅವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವುದು, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇವು ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ವೈಚಾರಿಕ ಬದ್ಧತೆಯ ಆಧಾರವಾಗಬೇಕು.

ಕಲಿಯಲು ತೋರಿಸುವ ಆಸಕ್ತಿ, ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಪದೇ ಪದೇ ಕಲಿತು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು ಇವು ಹೊಸ ಹೊಸ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಿಂದ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಸಾಧನಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಒತ್ತುಕೊಡಬೇಕು.

ನಗೆ ಚಿತ್ರ ಪುಟ
ಅಲ್ಲೋಡಯ್ಯಾ, ನನ್ನ ಮಗ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ!
ಸದ್ಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೇಗೋ
ಸಂಪಾದಿಸಿದೆ!
(ಕೃಪೆ: ಟೈಮ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾನಲ್ಲಿ ಅರ್. ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್)

ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಶಿಕ್ಷಣವು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಭಾಗಿಗಳಾಗುವುದನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಇದು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಗುಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನುಭವಗಳು, ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಳ ಮತ್ತು ಹರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ತಿಳಿವಳಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು, ಇತರರೊಡನೆ ಸಹಕಾರ ಭಾವನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತತೆಯನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಒದಗಿಸಬಲ್ಲದು.

ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವುದು ಘನವಾದ ಬದುಕಿನ ಅಭಿನ್ನ ಅಂಗ. ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮಗುವಿನ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ರಸಾಭಿಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಾಧನವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಅದು ಸೂಕ್ತ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಅಭಿರುಚಿ ಇವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸೌಂದರ್ಯೋಪಾಸಕ ಮಂಕರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯೋಪಾಸನೆ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸೌಂದರ್ಯದ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅರಾಧಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅಂಗವಿಕಲರನ್ನೂ ಹೆಂಗಸರನ್ನೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಅಪಮಾನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುವ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪಡಿಯಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಮನೋರಂಜನೆಯ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಪೋಷಣೆ ದೊರಕದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.